

Äidinkielen opetusoppia.

ALF HILDINGER: *Grundlinjer för modersmålsundervisningen*. C. W. K. Gleerups förlag. Lund 1947. 116 s.

Äidinkielen opetuksen alalla on Ruotsissa aikaisemmin ollut metodisten käsikirjojen puutetta. Vieläkään ei ole ilmestynyt oppikoulujen äidinkielen opetuksen metodiikkaa, mutta kansakouluja varten on viime aikoina julkaistu hyviä apuneuvoja. V. 1940 ilmestyi Gideon Danellin ja John Lekmanin Modersmålsundervisningen i den egentliga folkskolan (338 s.). Kahden alimman luokan (»pikkukoulun») opetusta käsittelee laajasti L. G. Sjöholmin kaksiosainen teos *Handledning vid modersmålsundervisningen under första och andra skolåren* (1932 ja 1933, 247 + 218 s.). Seminaarinlehtori Alf Hildingerin suppea kirja ei pyri korvaamaan näitä laajoja, varsin nykyaikaisia metodiikkoja. Se on tarkoitettu käytettäväksi oppikirjana seminaareissa. Kirja antaa hyvän yleiskatsauksen niihin problemeihin, joita mielen kiintoa herättävään, elävään ja sivistävään äidinkielen opetuksen pyrkivä opettaja joutuu ratkomaan, ei vain kansa-, vaan myös keskikoulussa. Esitettyjen ohjeiden pohjalta pääsee helposti opetuksen eri puolien perusteellisempaan selvittelyyn. Oppikoulunkin alaluokkien äidinkielen opetuksen harjoittelun ohjaukselle teos on sopiva runko. Opettajille se tarjoaa herätteitä ja terveellisiä muistutuksia. Seuraavaanlaiset ohjeet esimerkiksi eivät ole, ikävä kyllä, vielä läheskään yleisesti huomioon otettuja.

Lukemiseen on saatava alusta alkaen luonnollisen puheen sävy. Lukemisen opetuksessa on hylättävä kaikki kaavamaiset, ikävät menetelmät, mm. on ääneen luettavan tekstin huomattavalta osalta oltava jotakin muuta kuin kaikille tuttua lukukirjaa. Lapsia ei saa panna lukemaan ääneen outoa tekstiä. Tärkeämpää kuin sanojen selittäminen on luettaessa tilanteen selvittäminen. Uudet sanat on opittava lauseyhteydessä, ei irrallisesti. Sanaston kartuttaminen erilaisin harjoituksin on tärkeää. Sekä suullisen että kirjallisen kertomisen pohjana pitää olla ilmaisutarve ja se kaikupohja, minkä antaa kiinnostunut »yleisö». Opettajan on luotava tilanteita, joissa kirjoittaminen tulee oppilaille suoranaiseksi tarpeeksi. Lasten kielen tulee olla lapsellista ja sitä on korjattava hyvin varovasti. Aineiden kieliasu on toisarvoinen asia sisällyksen selkeyden ja eloisuuden rinnalla. Samalla kertaa ei saa ottaa puheeksi kuin pari kieli virhetyppiä. Vähintään yhtä tärkeätä kuin virheiden huomauttaminen on ansioiden esittäminen. On pyrittävä mikäli mahdollista yksilölliseen ohjaukseen ainekirjoituksessa. Kieliharjoituksissa on nojaututtava analogiamuodotuksiin ja tyyppiesimerkkeihin, ei teoreettisiin sääntöihin. Kielioppi ei ylimmilläkään luokilla saa olla kannesta kanteen opittava läpsykirja, vaan sitä on pikemmin pidettävä varastoaittana, josta opettaja auttaa oppilaita löytämään, mitä tarvitaan.

E. A. S.